ПЕДАГОШКЕ НОВИНЕ
Лист Педагошког друштва Србије - www.pedagog.rs
Број 20. - децембар 2024. ISSN 2955-9081

ПРВИХ 100 ГОДИНА

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

У ОВОМ ЈУБИЛАРНОМ БРОЈУ

РИЗНИЦА ДОГАЂАЈА
- НАСТАНАК ПЕДАГОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

ДОГАЂАЈИ КОЈИ НАС ИНСПИРИШУ
- У ЧАСТ ЈУБИЛЕЈА ПЕДАГОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

ИЗ УГЛА ПЕДАГОГА
- ПОСЛОВИ ПЕДАГОГА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА – ШТА И КО СМО ДАНАС?
- ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ – СИМБОЛ ПОДРШКЕ, ЗАЈЕДНИШТВА И САРАДЊЕ

ИЗ УГЛА ВОЛОНТЕРА
- ВОЛОНТЕРИЗАМ У ОКРИЉУ ПЕДАГОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

НАША ПРЕПОРУКА
- ПРИКАЗ МОНОГРАФИЈЕ: КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА ПЕДАГОШКА ПЕРСПЕКТИВА ДР НАТАША Т. НИКОЛИЋ

НАСТАНАК ПЕДАГОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

Педагошко друштво Србије основано је 1924. године. Стогодишњица! Међутим, корени Педагошког друштва продиру даље, у крај деветнаестог века, када су се педагози први пут окупили и организовали.

Године 1898. педагози су се, заједно са филозофима, удружили и тада је настало Филозофско-педагошко друштво. Ово Друштво је функционисало кратко. Након тога, основано је Академско педагошко друштво, 1910. године. Неки од чланова наведених друштава окупили су се и основали Педагошко друштво, прво педагошко друштво у Србији, 1924. године у Београду. Ово друштво названо је и предратним, функционисало је до 1938. године и сматра се стубом педагошког удруживања, основом за даље заједничко деловање педагога у Србији.

Година 1924. у Србији била је једна од оних када се већ осећала стабилност у држави и оптимизам за опоравак од Великог рата. Српска интелектуална елита тог доба освешћена је потребама за изградњом образовног идентитета. Школе широм Србије нису биле униформне.

У згради Старог универзитета, у соби број 10, дана 16. маја 1924. године окупили су се „пријатељи педагошке науке и васпитања омладине“ и на том састанку основали Педагошко друштво. Тада је др Милан Шевић дао уводну реч и образложио потребу оснивања Педагошког друштва. Представио је задатке овог друштва сматрајући да оно треба да са вишег и ширег гледишта расправља оно што други расправљају са ужег гледишта : класног, професионалног. Указао је да је неопходно тежити и тражити јединствено васпитање које захтева и претпоставља јединство свих васпитача. На истом састанку је др Шевић изабран за привременог председника Друштва, а др Бранислав Крстић за привременог пословођу.

На састанку који је одржан 27. фебруара 1925. године, изабрана је прва управа Педагошког друштва: др М. Шевић –председник, Љубомир Протић – потпредседник, док су Михајло Станојевић, Борислав Лоренц, Никола Завишић и Љубица Јанковић изабрани за чланове. На том састанку су прочитана Правила друштва. У организацији и раду Друштва учествовали су и Војислав Младеновић, Милорад Ванлић, Душан Рајичић, Михајло Станојевић и Милица Топаловић.

На Првој годишњој скупштини Педагошког друштва, одржаној 1925. године, на предлог Д. Рајића, за почасног члана изабран је др Војислав Бакић.

Већ три године након оснивања, дакле, 1927. Друштво је имало 108 чланова који су већином били наставници Више педагошке школе у Београду.

Друштво је до половине 1932. године одржало 71 састанак и 6 годишњих скупштина. На тим састанцима је прочитано и дискутовано 65 реферата и предавања које је одржало више од тридесет предавача.

Теме о којима се говорило на састанцима биле су у вези са просветном политиком, пројектима закона, идејама нове школе, достигнућима експерименталне психологије, искуствима стеченим током школовања, искуствима из школа у иностранству, идејама појединих педагога и психолога, реформом педагошког образовања наставника и учитеља, резултатима спроведених проучавања.

Друштво је било отворено за сарадњу са осталим просветним удружењима у Југославији, што је у једном тренутку резултирало идејом о меморандуму која је касније прерасла у предлог да Друштво прошири своју акцију, да се сазове конференција свих просветних друштава и да се покрене Педагошки гласник све са циљем реформације школе која би почела реформацијом централе. Тиме је Друштво, уз разноврсност тематике и ширине у дискусијама, дефинисало и правац иницијатива и деловања у односу на просветну политику. Проблемима школске реформе Друштво се бавило годинама, а током јуна 1933. године упутило је Министарству просвете резолуцију у седам тачака, коју су сачинили др Шевић и Милица Ђурић Топаловић.

Друштво је подржавало истраживања педагошких појава и проблема.

Представник Друштва био је позван на стогодишњицу смрти Јохана Хајнриха Песталоција, да присуствује централној прослави у Швајцарској, уз представнике осталих педагошких друштава, што говори и о месту које је Друштво имало у професионалним сферама Европе.

Подаци о раду Друштва након 1932. године су малобројни, али из доступних се може уочити да су седнице биле отворене за јавност и да су се одржавале у просторијама Црвеног крста и Основне школе „Краљ Александар Први“. Након смрти др Шевића и комеморације одржане 1935. године, изабрана је нова управа Педагошког друштва: председник – Милорад Ванлић, потпредседник- Слободан Поповић, Живојин Ђорђевић – секретар, Милић Мајсторовић-благајник, др Бранислав Крстић, Никола Завишић, Милица Топаловић, др Владимир Спасић и Душан Прица – чланови.

Расположиви извори о оснивању Педагошког друштва Србије потврђују да је оно

окупљало значајан број педагога који су заступали различите педагошке концепције, да је редовно организовано окупљање у виду састанака и скупштина на којима је представљан и дискутован истраживачки рад педагога, али и информације и искуства са стручних путовања, да су се бавили актуелним васпитно-образовним појавама и проблемима и представљали акције, односно решења за њих. На основу наведеног, 1924. годину сматрамо годином оснивања Педагошког друштва Србије као научног и стручног удружења педагога.

За својих сто година постојања Друштво је расло, развијало се, мењало своје начине организовања, постојало као струковно или научно, наклоњено теорији и пракси. Одржало се упркос друштвеним променама, смењивању држава у којима је бивствовало, уређењима различитих политика у Србији .

Како би се одало признање људима који су најзаслужнији за одржавање рада Педагошког друштва Србије наводимо имена оних који су водили ово удружење у претходних сто година:

Управе Педагошког друштва (1924)

27.2.1925. др Милан Шевић председник, Љубомир Протић потпредседник, а Михајло Станојевић, Борислав Лоренц, Никола Завишић и Љубица Јанковић изабрани су за чланове. У организацији и раду Друштва учествовали су поред наведених чланова и: Војислав Младеновић, Милорад Ванлић, Душан Рајичић, Михајло Станојевић, Милица Топаловић.

21.2.1935. Милорад Ванлић председник, Слободан Поповић потпредседник, Живојин Ђорђевић секретар и два студента као помоћни секретари, Милић Мајсторовић- благајник. Чланови: др Бранислав Крстић, Никола Завишић, Милица Топаловић, др Владимир Спасић и Душан Прица.

Извршни одбори Педагошког друштва НР/СР Србије (1949)

25.12.1949. др Душан Недељковић председник, Милан Мирковић потпредседник, Милан Јањушевић потпредседник, Владимир Живковић секретар, Глигорије Ерњаковић секретар, Цветко Јовановић благајник.

15.4.1951. Радован Теодосић председник, др Виђентије Ракић први потпредседник, Милан Јањушевић други потпредседник, Раде Вуковић први секретар, др Светозар Ранчић други секретар.

9.5.1952. Радован Теодосић председник, Милан Јанушевић први потпредседник, Владимир Пешић други потпредседник, Раде Вуковић први секретар, Никола Поткоњак други секретар.

1.4.1954. Владимир Пешић председник; потпредседници: Милан Јањушевић и Радомир Макарић; секретари: Владимир Живковић и Владета Тешић.

9.11.1955. Владимир Пешић председник, Радомир Макарић, потпредседник; секретари Владимир Живковић и Владета Тешић.

21.12.1957. Милан Мирковић председник; Владимир Живковић потпредседник, Радомир Макарић потпредседник, Владета Тешић секретар.

2.2.1960. Стеван Филиповић председник; Војислав Рајинац потпредседник, Владета Тешић секретар.

27.4.1962. Стеван Филиповић председник; Богољуб Прокић потпредседник, Ђурђе Смиљанић секретар, Бора Аксентијевић благајник.

25.4.1963. Ђурђе Смиљанић председник; Ранка Пеашиновић потпредседник, секретар Бора Аксентијевић секретар, Драгољуб Аранђеловић благајник;

18.4.1964. др Владета Тешић председник, др Радослав Чурић потпредседник, Драгомир Аранђеловић секретар, Бранислав Поповић благајник.

15.4.1966. Слободан Ђукић председник,

25.4.1967. др Јован Ђорђевић председник, Радмило Достанић потпредседник, Јагош Ђилас - потпредседник, Радомир Костић, Миливоје Петровић, Милановић Радоје секретар.

11.10.1968. др Јован Ђорђевић председник, др Михајло Палов потпредседник, др Ранко Јаковљевић потпредседник, Даринка Динић секретар.

11.12.1969. др Александра Санда Марјановић председник, Дарка Марић секретар.

27.5.1972. др Љубомир Крнета председник, Љубомир Коцић секретар.

6.6.1974. др Магдалена Јовановић Илић председник, др Љубомир Крнета потпредседник, Љубица Радулашки секретар, Радмила Аћимовић благајник.

1.10.1976. др Владета Тешић председник, Милосав Петровић потпредседник, Стеван Крњајић-секретар, Земира Птичек-благајник.

Председништва Савеза педагошких друштава СР Србије (1977)

8.4.1977. др Владета Тешић председник, председници покрајинских педагошких Друштава потпредседници Савеза, Земира Птичек секретар.

16.11.1979. Љубомир Младеновић председник у периоду: 1979-1981; Сретен Макевић председник у периоду од 1981-1982. Председништво: Христофор Ранчић, Милорад Благојевић, мр Недељко Трнавац, Александар Поповић,

Владислав Лазић, Радивоје Тимотијевић, Миливоје Петковић.

23.4.1982. др Миомир Ивковић председник, Новак Лакета заменик председника. Нада Стојковић секретар Савеза.

18.5.1984. мр Бошко Цветковић председник. Председништво: Загорка Петровић, Будимир Величковић, Драгољуб Станојловић, Мирко Маринковић, Раде Алексић, Момчило Гавриловић, Радмила Николић, Предраг Пантелић, Желимир Попов, Радмило Достанић, неименовани делегат са Косова и Љубомир Коцић главни и одговорни уредник часописа Настава и васпитање.

28.5.1987. Загорка Петровић председник. Председништво: Чедо Говедарица, Милосав Илић, мр Витомир Нешић, др Недељко Трнавац, Момчило Петковић, Предраг Пантелић, Божидар Тимотијевић, мр Саит Качапор, Загорка Алексић, др Љубица Ациган, Желимир Попов, Славица Вилотијевић, П. Милосављевић, др Љубомир Коцић главни и одговорни уредник часописа Настава и васпитање.

18.10.1989. мр Витомир Нешић председник. Председништво: Радован Грандић, Милосав Илић, др Недељко Трнавац, Момчило Петковић, Предраг Пантелић, Божидар Тимотијевић, мр Саит Качапор, Христифор Ранчић, др Љубица Ациган, Желимир Попов, Јадранка Чемеркић, Гордана Зиндовић-Вукадиновић, Божидар Обрадовић, др Љубомир Коцић главни и одговорни уредник часописа Настава и васпитање.

Управни одбори Педагошког друштва Србије (1992)

10.1.1992. др Радован Грандић председник. Управни одбор: Мирјана Марковић потпредседник и од 20.10.1993. вршилац дужности председника, мр Слободанка Гашић Павишић секретар.

22.4.1996. Мирјана Марковић - председник, Живољуб Лазаревић - потпредседник, Вера Спасеновић – секретар.

25.10.2001. Соња Жарковић - председник, Марина Остојић - потпредседник, Александра Калезић-Вигњевић– секретар.

16.12.2005. Соња Жарковић председница, чланови: Марина Остојић, др Борислав Станојловић, мр Бошко Топаловић, Камила Каја Поповић, ЉубинкоЗ латић, Александра Калезић-Вигњевић, Бранка Милић, Едита Сакали.

27.3.2007. Биљана Радосављевић изабрана је за председницу Педагошког друштва Србије на ванредној скупштини.

26.11.2010. Управни одбор: Драгана Оцокољић, Наташа Стојановић, Весна Шапоњић, Живкица Ђорђевић, Александра Бер Божић, Гордана Цветковић, Мима Пешић.

9.3.2015. Управни одбор: Радосављевић Биљана/Наташа Стојановић, др Емина Хебиб, др Живка Крњаја, Гордана Миловановић, Ирена Мучибабић, Јасмина Ђелић, Маја Врачар, Марсела Есхенаси Милутиновић, Светлана Спасић, Славица Илић.

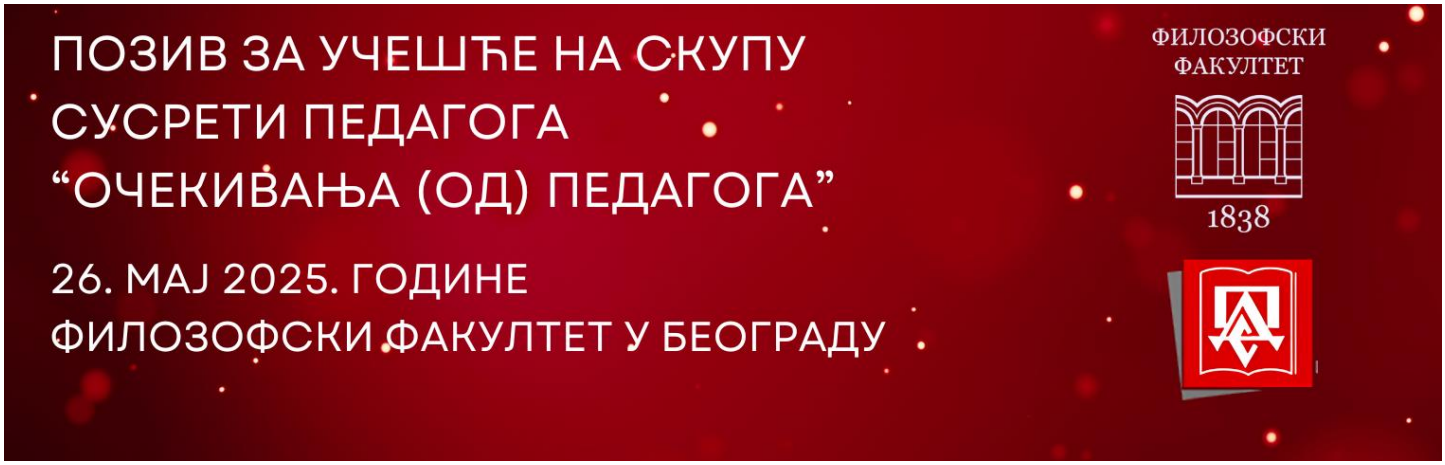
6.3.2017. Наташа Стојановић изабрана је за председницу Педагошког друштва Србије.

18.6.2021. др Маја Врачар – председница Педагошког друштва Србије, Наташа Стојановић – потпредседница.

Стручни часопис „Настава и васпитање“, чедо је издавачке делатности Педагошког друштва Србије и постоји више од 70 година, док „Педагошке новине“ ове године објављују свој двадесети број. Оба часописа су доступна широј професионалној јавности у електронском облику, путем сајта Педагошког друштва Србије који промовише рад Друштва већ 20 година.

Основни извор за израду чланка је монографија др Илић-Рајковић А. (2019) „Оснивање и делатност Педагошког друштва Србије“, Београд, Педагошко друштво Србије, Институт за педагогију и андрагогију Филозофског факултета.

Тијана Ђокић,
педагошки саветник

У ЧАСТ ЈУБИЛЕЈА ПЕДАГОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

Поводом значајног јубилеја, 100 година од оснивања Педагошког друштва Србије, обележавамо важне датуме и догађаје ове струковне организације. Истовремено, чувамо сећање на педагоге који, нажалост, нису више са нама, али су оставили неизбрисив траг у Педагошком друштву Србије.

Један од нарочито значајних догађаја коме Друштво посвећује посебну пажњу јесте национални научно-стручни скуп „Сусрети педагога". Скуп се сваке године одржава на Филозофском факултету у Београду. Поред тога, Педагошко друштво је нарочито поносно на издавање листа „Педагошке новине", који излази тромесечно.

Научно-стручни скуп „Сусрети педагога" организује сваке године Педагошко друштво Србије у сарадњи са Одељењем за педагогију и андрагогију на Филозофском факултету у Београду. Раније се скуп одржавао под називом „Јануарски сусрети педагога". Након двадесетогодишњег прекида, скуп је одржан 31. јануара 2013. године, а тема скупа је била „Педагог између теорије и праксе". Затим, 30. и 31. маја 2014. године је одржан скуп „Идентитет професије педагог у савременом образовању", а реализован је у оквиру пројекта Института за педагогију и андрагогију „Модели процењивања и стратегије унапређивања квалитета образовања у Србији". Скуп је тада окупио велики број учесника и еминентних предавача, а програм скупа је значајно обогаћен. Од тада се скуп одржава под називом „Сусрети педагога" сваке године у мају. Скуп је настао из идеје да се окупе педагози из целе земље у циљу разматрања савремених сазнања о могућностима остваривања и претпоставкама развијања квалитетнијег образовања и васпитања, као и анализирања стања развијености образовног система. Поред осталог, циљ скупа је и сагледавање изазова у процесу унапређивања образовно-васпитног система, уз критичко разматрање актуелне педагошке праксе. Скуп обухвата пленарна излагања током којих педагози разматрају најновија научна сазнања, а затим и сесије током којих анализирају и критички преиспитују примену нових научних сазнања у педагошкој пракси.

Педагошко друштво Србије се суочавало са разним изазовима и препрекама током овог периода, али је успело да се снађе и настави са радом.

Научни скуп на тему „Васпитање и образовање у дигиталном окружењу" (2021) је био посвећен кључним темама за савремено образовање. Скуп је први пут одржан онлајн, а тема је гласила „Васпитање и образовање у дигиталном окружењу“. На скупу је учествовало је преко 50 аутора радова и преко 100 практичара. Тему за стручни скуп наметнуо је живот. Говорило се о дигиталној трансформацији образовања у Србији, о целоживотном учењу у дигиталном окружењу, као и о подршци током наставе и учења на даљину, о улози педагога у грађењу односа са децом и породицом у онлајн заједници. Како је размотрено, образовање код куће у онлајн окружењу не може трајно да замени образовање у школи.

Научни скуп на тему „Образовање у време кризе и како даље" (2022) је био посвећен сагледавању могућности за промену образовне праксе. Разматрано је питање друштвеног контекста као оквира за промену образовне праксе, као и питање перспективе различитих учесника образовне праксе.

О квалитету образовања се расправљало на научном скупу „У потрази за квалитетним образовањем и васпитањем: изазови и могућа решења" (2023). Овај научни скуп је био посвећен, пре свега, разматрању питања квалитета образовања у контексту друштвених промена, анализи концептуалних оквира проучавања квалитета у образовању и како педагози виде своју професионалну улогу. Истакнуто је да у контексту друштвених промена образовање треба свеобухватније усмеравати ка култури квалитета.

Овогодишњи скуп „Сусрети педагога", једанаести по реду, одржан је 27. маја, а тема је гласила „Куда се креће васпитање и образовање: вредности као путоказ". Скуп је био посвећен питању развијања вредности у васпитању и образовању, чему треба да тежимо, као и сагледавању изазова и тешкоћа са којима се суочавамо у савременој педагошкој пракси. Истакнуто је да вредности на којима се заснива образовање и вредности које развијамо кроз образовање постају све значајнија и сложенија питања у актуелном времену технолошког напретка и тржишног погледа на образовање као услугу. Било је речи, између осталог, о томе како будући наставници разумеју праведност у образовању, о обликовању вапитно-образовних вредности на афективном плану, о конфликту вредности у образовању. Разматрано је питање улоге сарадње школе, породице и ученика у промовисању просоцијалног понашања. Такође, била је посвећена пажња и питању базичних људских вредности, диспозицијама за критичко мишљење и медијску писменост.

Први број „Педагошких новина" је објављен 1. јуна 2013. године. Новине су намењене, пре свега, педагозима Србије, а покренуте су са циљем да се педагози што више информишу о савременим педагошким темама. Свечана промоција „Педагошких новина" је одржана 5. септембра 2013. године у просторијама Педагошког друштва Србије на Теразијама. Присуствовали су представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Одељења за педагогију Филозофског факултета у Београду, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Института за педагогију, Клуба студената педагогије, као и велики број сарадника.

Редакција „Педагошких новина“

На насловној страни првог броја „Педагошких новина" (2013) су уводне речи Биљане Радосављевић, тадашње председнице Педагошког друштва, и Драгане Спасојевић, тадашње главне уреднице „Педагошких новина". Према речима Биљане Радосављевић, један од нових начина деловања Педагошког друштва Србије је лист „Педагошке новине", који је покренут с намером да чланови Педагошког друштва буду редовно информисани о дешавањима у Друштву, о актуелним дешавањима у области образовне политике у Србији, као и о месту и улози педагога. Драгана Спасојевић, тадашња уредница, истакла је да време брзих и сталних промена у друштву намеће и промене у васпитно-образовним установама. Према њеним речима, „Педагошке новине" су настале у жељи да се олакша рад педагога, да се информишу и подрже колеге, као и да се обезбеди прилика за размену знања и искустава о свим битним дешавањима, савременим истраживањима и достигнућима педагошке науке.

Прва главна уредница „Педагошких новина" је била Драгана Спасојевић, педагошка саветница, која је дала значајан допринос, како раду Педагошког друштва Србије, тако и раду редакције „Педагошких новина". На нашу велику жалост, преминула је после краће болести 2019. године, али је оставила неизбрисив траг у Педагошком друштву Србије. Својим преданим радом је са члановима редакције уређивала „Педагошке новине", а последњи број је уређивала из болничке постеље. Била је истакнути школски педагог, велики ентузијаста и залагала се за квалитетније образовање и васпитање. Имала је визију школе у коју ће ученици и наставници радо долазити и где ће се знање стицати са оптимизмом.

Редакција „Педагошких новина" је наставила да негује визију прве уреднице Драгане Спасојевић. За нову уредницу је изабрана Јела Станојевић, истакнути школски педагог и угледни члан Педагошког друштва, која је наставила да континуирано ради на унапређивању „Педагошких новина". Са члановима редакције и са техничким уредником Алексом Еремијом, педагогом, унапредила је лист електронским издањем. Током пандемије, 29. марта 2020. године, изашао је 16. број у електронској форми. Било је то прво електронско издање „Педагошких новина" и изазвало је велико интересовање стручне јавноси. Према речима Јеле Станојевић, уреднице, текстови су постали садржајнији, а обогаћена је и форма новина. Прво електронско издање у условима пандемије је представљало прекретницу која је показала да су „Педагошке новине" заживеле.

У првом електронском издању (2020) је дат приказ монографије „Оснивање и делатност Педагошког друштва Србије" и извештај са научног скупа „Партиципација у образовању - педагошки (п)огледи". Објављен је чланак у знак сећања на Драгану Спасојевић. Осим тога, покренуте су и теме о насилном понашању ученика према наставницима у средњој школи, о осипању ученика из система образовања, као и приказ „Еразмус плус'' пројекта и др. У електронском издању су објављени текстови „Коришћење савремене образовне технологије у настави" и „Предности и недостаци онлајн наставе из угла наставника за време ванредног стања". Такође, објављен је и истакнути чланак „Боље да се деца играју филмом, него филм децом", који скреће пажњу на значај филма у образовању.

Чланови редакције „Педагошких новина" настављају да прате савремена достигнућа у области образовања и васпитања, како кроз вести, интервјуе, тако и кроз приказ књига, монографија, пројеката, студијских путовања... Такође, чувају сећање на Соњу Жарковић, која је била педагог Шесте београдске гимназије и председница Педагошког друштва од 2001. до 2007. године.

Редакција „Педагошких новина" редовно прати програме превенције вршњачког насиља и о тој теми информише стручну јавност. Истовремено, прати теме у вези са насиљем одраслих над децом, о улози друштва у борби против насиља над децом

и о значају превенције. Није занемарена ни тема о насиљу над женама у породици.

Редакција „Педагошких новина" редовно прати и препоручује научни часопис „Настава и васпитање". Као гласило Педагошког друштва, најпре Народне Републике Србије, а затим Социјалистичке Републике Србије, часопис „Настава и васпитање" је одувек био битан стожер његове укупне делатности, слика друштвене функције педагога. У њему су материјализована стремљења, вредности и резултати, а у исто време и одређене слабости педагога Србије.

Са првим бројем часописа „Настава и васпитање", давне 1952. године, Извршни одбор Педагошког друштва НР Србије остварује једну од преких потреба и стварних жеља запослених у школама у Србији. Од оснивања и почетка излажења часопис је био усмерен ка проблемима основних и средњих општеобразовних школа и школа за припремање наставника.

Од 1952. године до 1980. године главни и одговорни уредник часописа, као и председник Педагошког друштва Србије је био др Владета Тешић.

У периоду од 1967. до 1977. године часопис је излазио као заједничко гласило Педагошког друштва СР Србије и Педагошког друштва СР Црне Горе, и као такав представљао је израз истоветних стремљења педагога из ове две републике. У овом периоду су прилози из педагошке и школске праксе били приказани по рубрикама, односно областима, као што су: „Методика и дидактика", „Реформа школства", „Истраживачки рад", „Филм и васпитање" и др.

Од 1980. до 1983. године главни уредник је био мр Недељко Трнавац. У овом периоду је часопис постао садржајно богатији прилозима, визуелно и технички другачији од претходног, а добио је и две нове рубрике – „Округли сто" и „ Педагошке информације".

Др Љубомир Коцић је био главни уредник часописа од 1983. до 1994. године. Запажене рубрике: „Савремена настава", „Припремање наставног кадра", „Предшколско васпитање", „Образовање одраслих", „Педагошка критика", „Педагошка хроника" – само су неке од рубрика које су биле богате прилозима у овом периоду. Часопис у великој мери помаже наставницима и стручним сарадницима у образовно-васпитном раду.

Од 1994. до 2006. године главни уредник часописа је био др Живорад Цветковић. Часопис са богатим прилозима у својим рубрикама, занимљивог дизајна корица и другачије техничке обраде, такође је представљао средство сталног професионалног усавршавања наставника и стручних сарадника.

Др Гордана Зиндовић Вукадиновић је била главна и одговорна уредница часописа у периоду од 2006. до 2014. године. По одлуци Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије, часопис добија статус међународног научног часописа. У њему се објављују искуства наставника из праксе и приказују истраживачки радови који се односе на различите нивое образовања, наставу и учење, али и искуства наставника из праксе.

Од 2014. године главна уредница часописа је др Емина Хебиб. Уредница и уређивачки одбор су већ дали нови печат првом објављеном броју.

Од 2023. године часопис „Настава и васпитање'' је категорисан као међународни часопис (М23).Часопис излази у електронском формату (eISSN 2560-3051) и штампаном формату (ISSN 0547-3330). Часопис „Настава и васпитање'' излази три пута годишње - оквирно у априлу, септембру и децембру месецу.

Од 2024. главни и одговорни уредник је др Живка Крњаја, професорка Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Највећа вредност „Педагошких новина'' и часописа „Настава и васпитање" је у томе што остварују одговарајућу друштвено-педагошку мисију.

Оно што је свакако обележило рад уредника „Педагошких новина'', као и уредница и уређивачких одбора часописа „Настава и васпитање'' јесте заједничка тежња да „Педагошке новине'' и часопис „Настава и васпитање" буду из броја у број све квалитетнији, садржајно богатији и што ближи потребама педагога

Сања Југовић,
педагог

ПОСЛОВИ ПЕДАГОГА У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА – ШТА И КО СМО ДАНАС?

Када говоримо о раду педагога у основним и средњим школама данас, треба се осврнути на услове у којима радимо (и на амбијент и на сараднике), на наше планове и програме и методичке поступке који нас обавезују, а онда и на личност педагога која је пожељна за рад у струци и сарадњу са свим актерима васпитно-образовног процеса. Послови школског педагога су веома бројни и усмерени су на примену теоријских и практичних сазнања педагошке науке, а сваки од тих послова има посебан значај у процесу остваривања циља и задатака образовања и васпитања њихово унапређивање.

Било би занимљиво имати прецизне податке о тренутној ситуацији у нашој педагошкој пракси о, на пример, полној и старосној структури, годинама рада, пореклу, породичном контексту, школовању, радним способностима, напредовању, мотивисаности педагога за рад и тд , јер бисмо тада могли да говоримо о томе шта смо и ко смо данас и да такве податке упоређујемо са неким истраживањима из прошлости или, пак, правимо пројекције за наше занимање у будућности. Податке добијене у истраживању са педагозима, било би лепо употпунити и схватањима и мишљењем ученика и наших колега стручних сарадника и наставника о њиховим перспективама за нашу професионалну улогу. Важно подручје рада педагога представља и аналитичко-истраживачки рад, па би у наредном периоду нека од тема истраживања могла бити усмерена управо на положај стручних сарадника у садашњем контексту.

У неформалним разговорима са педагозима стиче се утисак да у делокругу нашег рада постоје бројни изазови са којима се свакодневно суочавамо и покушавамо да их решавамо и да је још увек већина нас и креативна и мотивисана да посао обавља посвећено, у складу са изазовима и ситуацијама које се мењају и „на боље“ и „на горе“ у складу са врстом школе, одељењем тј. ученицима, њиховим родитељима, колегама, приликама у друштву ... Неки педагози се слажу да су студије, учење и наука тј. припреме за обављање посла били потпуно другачији у односу на педагошку праксу и рад у школама. У пракси су неки педагози истакли да их наставно особље и руководство школа (не)препознају у „правом светлу наше професије“, онога што треба да радимо и наше саветодавне и стручне улоге коју морамо да имамо, што би свакако могло бити повод за разговор у оквиру струке како се све „борити“ или како обављати свој посао за или због угледа који педагози заслужују, пре свега због мисије и утицаја на ученике који нам морају бити приоритет. Свакако да је одговорност коју имамо у школама питање које нам се намеће на свим састанцима и стручним скуповима годинама уназад и да је једно од приоритетних и да поред одговорности постоји још читав низ особина и понашања које педагог мора поседовати да би ваљано обављао свој посао. И у лаичким и у научним круговима говори се често и о нашим очекивањима у погледу обављања посла, избору метода, али и очекивањима од стране родитеља, ученика и сарадника, па се уз шаљиве коментаре може чути од неких колега да се од нас често очекује да имамо и „чаробни штапић“, којим ћемо замахнути благо и решити све потешкоће, проблеме, недоумице, пренети знање, искуство, помирити посвађане ... Бити педагог данас подразумева много више од „описа послова из Правилника“, значи бити и замена за презапосленог родитеља, бити медијатор, бити полицајац и судија, бити евалуатор и контролор, саветник и „раме за плакање“, и у „добру и у злу“, бити суптилан, осећајан и правичан, али и строг, бити неко ко увек „води“ до добрих решења, бити занимљив и забаван и неко кога сви у разреду слушају у миру и у тишини, бити ауторитет. Између онога што се подразумева да педагози треба да буду и онога што заиста јесу, педагози имају утисак да се њихова улога мења, обрасци понашања и деловања на ученике као индивидуе и на њихове родитеље. Улога се мења и у односу на друге сараднике, а чини се да само заиста мотивисани и за прихватање промена спремни педагози опстају, уз подстрек који добијају кроз реакције ученика на сарадњу, њихове успехе и док се школују и када заврше школу.

Школски педагози, психолози и наставници су кључне особе у превазилажењу проблема које ученици имају у свом понашању и постигнућу. Они треба код ученика да изграђују осећање припадности школи и да створе подстицајну средину за учење која истовремено подржава социјални и академски успех свих ученика. У тешким и изазовним временима и одлукама које доносимо у тренутку, често смо у ситуацији да сопствене одлуке после дуго преиспитујемо, да обавезе са посла „носимо“ свуда са собом, да се питамо да ли смо могли нешто боље и више, другачије – често се већина нас пита да ли је свим „притисцима“ на нас и струку могуће одолети,

могуће (не)попустити ... Када нас критикују и са разлогом и без разлога, када смо због жеље да помогнемо и саслушамо понекад попустљиви – неки брзо успоставе границу или границе, другима (поготово почетницима) је тешко ... Да ли нам је лако рећи – НЕ кад су све очи упрте у нас, кад сви очекују да нешто одобримо, иако то нешто није у складу са нашом науком...

Из угла свакодневне педагошке праксе у српским школама и експерата који желе да евалуирају педагоге и послове које обављамо, намећу нам се бројне чињенице и аргументи да то данас није једноставно ни лако, јер нам је посао веома сложен, често компликован за проналажење правих решења, изазован, а онда и креативан и да понекад до краја није ни могуће сагледати све особине и понашања која су нам потребна да би наш рад, пре свега ученици, а онда и сарадници, сматрали успешним. И то све нашу науку чини занимљивом, јединственом, науком којој се дајете и коју морате да „живите“, да би било ефеката у педагошкој пракси, а нама дало смисао.

Верујемо да би се на питање шта су нам највећи изазови и проблеми у пракси појавиле бројне категорије одговора и у неком наредном периоду ћемо заинтересоване колеге то и питати, као и шта мисле о стручном усавршавању, конкретним пословима које бисмо мењали, зашто су одабрали баш ово занимање и да ли се слажу са предрасудама које прате нашу професију ...

На питање када бисмо опет могли да бирамо чиме да се бавимо, већина колега уз осмех нам је рекла да би одабрали исто (не кажемо намерно занимање, јер је педагогија много више од тога) и то је оно што охрабрује, да нас има, да можемо...

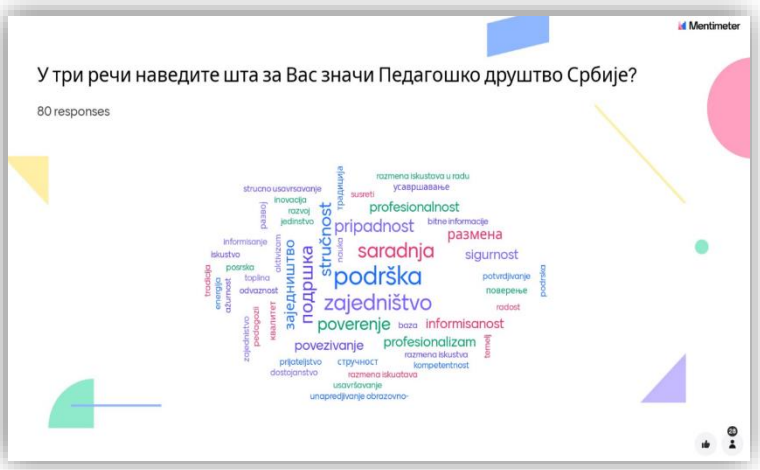
Чврсто смо уверени да, иако наши васпитни утицају нису одмах видљиви, неки их можда никада неће ни уочити, податак да се већина педагога изјаснила да неће одустати у „тој борби“ за ученичко боље сутра, поткрепљује и чињеница да већина од нас највећи проценат свог радног ангажовања усмерава на рад са младима и верује да наш посао са младима ипак има смисао, а то се (не)може платити ни материјално надокнадити.

Биљана Дробњак,
мастер педагог и педагошки саветник
Данијела Живановић,
мастер педагог

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ – СИМБОЛ ПОДРШКЕ, ЗАЈЕДНИШТВА И САРАДЊЕ

У сусрет обележавању 100 година Педагошког друштва Србије, питали смо чланове како доживљавају своје струковно удружење, односно шта оно представља за њих. Охрабрујуће је да чланови који су попунили анкету у највећој мери доживљавају Друштво као подршку. Чини се да је, у контексту актуелних изазова са којима се суочава образовни систем, а тиме и педагози као његов део, више него значајно да осећају снагу сопственог удруживања и виде ослонац у њему. Као чести одговори у анкети присутни су заједништво и сарадња, управо оне вредности за које се Педагошко друштво и залаже и промовише својим деловањем у стручној и широј јавности.

Стогодишњица Друштва није само подсећање на прошлост, постигнуте резултате и обележавање значајног јубилеја, већ и прилика за промишљање о будућим изазовима у образовању

и друштву и могућим решењима, а посебно доприносу који педагози окупљени око истих вредности, могу дати својим стручним и професионалним приступом и посвећеношћу.

Чолаковић Душица,
педагог

ВОЛОНТЕРИЗАМ У ОКРИЉУ ПЕДАГОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

Улоге које професионалци у васпитно-образовном систему и студенти, који се за овај позив тек припремају, приписују својим позицијама у великој се мери разликују и кроз њих један педагог има прилику учитавати различита значења. Можемо, стога, говорити о бар две струје перципирања улога. Прва је усмерена ка потпуном фокусу на активности произашле искључиво из планираних обавеза - било предметних на факултету, или оних из реалног контекста на радном месту. Друга, пак, проиграва слику улога и увезује је са жељом за сталним процесом учења и усавршавања, посвећивањем активностима као што је **волонтеризам**.

Ради бољег разумевања важности оваквог вида ангажовања, искористићемо мисли аутора који објашњавају порекло речи *волонтирање* кроз латинску реч *вŏлунтас (vŏluntas)* - са значењем слободне воље или намере (Đuksi, 2021; prema: Begović, 2006). Аутори, надаље, додатно прецизирају како је волонтирање *добровољно* и интринзички мотивисано посвећивање времена људи, чиме животе обогаћују новим, вредносно обојеним искуствима, без обезбеђене новчане награде (Đuksi, 2021; prema: Wilson, 2000).

Овакав начин укључивања у непрофитне активности које индивидуа слободно бира, део су наратива отворености различитих институција ка члановима друштва, градећи тако *континуитет партиципирања* у реалном контексту рада. Педагошко друштво Србије ту примесу у нашем педагошком домену негује годинама, нудећи простор студентима и већ дипломираним педагозима да се на активан начин повежу са једном струковном институцијом. Стога, својим делањем у различитим приликама волонтери могу конституисати, рефлектовати и унапређивати основе сопствених улога.

Из перспективе студента који је кроз протеклих годину дана био један од волонтера под окриљем Педагошког друштва Србије, заиста мислим да је ово искуство од великог значаја за грађење и развијање професионалног идентитета. Студенти који су прихватили овај волонтерски позив уједно су имали прилику да преиспитују значај и смисленост своје улоге у односу на формалне, неформалне и остале видове учења. Тако је омогућено *васпитавати* кроз активно делање аутономног и проактивног студента педагогије - будућег стручњака у васпитно-образовном домену, који ће препознате вредности неговати у сопственој пракси. Такође, неупитан је значај који лежи у приликама за размену са колегама из праксе, градећи тако једну снажну и вредносно утемељену основу отворене професионалне заједнице.

Једна од главних окосница рада Педагошког друштва Србије као добровољне струковне

организације је вредна нит проактивности. Међутим, важно је експлицирати и остале препознате *вредности* које оснажују доследност волонтера сопственим уверењима у току свог ангажмана. Култура уважавања, слушања и отворене размене заиста поставља значајан ослонац за грађење односа који истински чине мрежу заједништва и поверења. То је видљиво кроз чињеницу да се ангажовање колега педагога који су били део волонтерске поставе не завршава истеком договореног периода рада. Оно се, пак, наставља кроз другачије видове сарадње и пружа један континуитет у процесу. Стога, вера у наше професионалне улоге, те само оснаживање идентитета педагога у данашњој култури (али и сопственој визури) итекако зависи од наших личних одлука, воље и потреба, али и *храбрости* да правимо изборе и будемо сагласни са одговорношћу коју они носе.

Да закључим, својом вољом за слободним упуштањем у волонтерске активности пружамо себи прилику да препознате вредности *живимо* и направимо отклон од њихове употребе као декорације у вербализацији наших ставова и мишљења - то је оно што је нас волонтере, између осталог, искуство у Педагошком друштву Србије на крају свега научило.

Литература:

- Begović, H. (2006). *O volontiranju i volonterima/kama*. Zagreb: Volonterski centar.
- Đuksi, A. (2021). *Motivacija studenata za volontiranje* (Diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
- Wilson, J. (2000). Volunteering. *Annual review of sociology*, 26(1), 215-240 str.

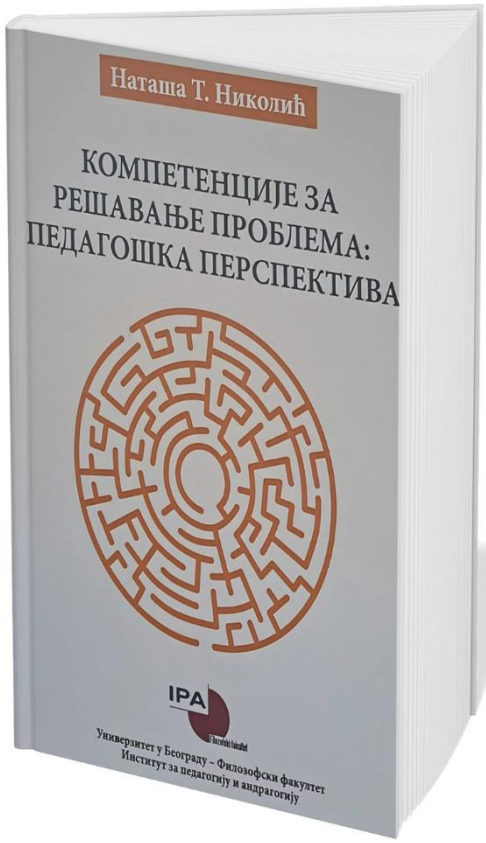
Милена Вучинић, педагог, волонтер ПДС-а

Приказ монографије: НАТАША Т. НИКОЛИЋ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА: ПЕДАГОШКА ПЕРСПЕКТИВА

Институт за педагогију и андрагогију ове године нас је заинтригирао новом стручном литературом, монографијом Наташе Т. Николић која је посвећена компетенцијама за решавање проблема, где се кроз концептуална и терминолошка разјашњења упознајемо са сродним појмовима, али и откривамо школске чиниоце који могу допринети развијању компетенција за решавање проблема.

Ауторка нас у самом уводу подсећа да су *одувек знања и вештине које поседују грађани једног друштва имале одлучујућу улогу у развоју друштва*, али и на убрзани развој технологија, доступност информација, брзе промене које су свеприсутне и које нам је донела глобализација. Прилагођавање појединца на брзе промене које се дешавају у многим областима није заобишла ни школу где се данас више него икада очекује да *школа креира одговарајуће образовно-васпитне системе и негује праксу која је у стању да ученике припреми за новонастале захтеве, па се зато мисија образовања више не састоји само у припремању младих за обављање одређених улога, већ* данас *образовати значи и развијати код појединца спремност за перманентно образовање и усавршавање као и навику да се перманентно образује и усавршава*.

Решавање проблема, неизоставни део нашег свакодневног живота, како у приватној, тако и у пословној сфери, где способност и оспособљеност појединца да се носи са изазовима које доноси свакодневница је ставка којом се процењује успех сваког од нас. Евидентно је да је данас на школи да припреми будуће нараштаје управо за разне изазове где је решавање проблема важна ставака, а школа тежи да развијањем ових компетенција оснажи ученике и припреми их за различите изазове који их чекају у будућности. Колико је важно развијати ову компетенцију види се на први поглед кроз садржај ове монографије која је посвећена компетенцијама за решавање проблема, јер *развити код ученика компетенције за решавање проблема значи научити ученике како да препознају и решавају проблеме у различитим школским и ваншколским ситуацијама, развијање компетенција за решавање проблема омогућава ученицима да кроз систем школовања усвоје знања, овладају вештинама и развију својства која ће их оснажити*

да се суоче са сложеним, нерутинским изазовима у будућности и савладају их (ОЕЦД, 2014). Компетенције за решавање проблема обухватају скуп међусобно повезаних знања, вештина, способности и ставова који појединцу омогућавају да успешно идентификује, анализира и решава проблеме у различитим контекстима, а сама компетенција за решавање проблема укључује способност препознавања проблема, генерисање идеја за решавање проблема, евалуацију различитих решења, доношење одлука, као и спровођење изабраних решења од стране појединца. Она обухвата, како когнитивне, тако и некогнитивне процесе као што су самопоуздање, мотивација, упорност, управљање стресом и др. Оспособљавање појединца да влада овим компетенцијама, поред наведеног, подразумева и његово оспособљавање да стратешки приступа проблемима са којима се сусреће, како у школском, тако и ваншколском животу, али и да усмерава своја знања, вештине у препрекама на које наилази у проблемским ситуацијама, где се од појединца очекује да може да организује и реорганизује своја знања и вештине о проблему са којим се носи, као и да та иста знања и вештине интегрише и примени у проблемској ситуацији у самом процесу решавања проблема. У низу дефиниција и теоријских разматрања које нуди ова монографија, посвећена једној од кључних компетенција - компетенцији за решавање проблема, која се може дефинисати као вишедимензионална компетенција, издвајамо поглед на ову компетенцију у оквиру

Међународног програма процене постигнућа ученика ПИСА где се наводи да постоје три кључна аспекта компетенција за решавање проблема (ОЕЦД, 2014:31):

1. Природа проблемске ситуације
2. Когнитивни процеси који су укључени у решавање проблема
3. Контекст проблема

Када је реч о педагогији и компетенцијама, ауторка се пита *да ли има места компетенцијама у педагошком дискурсу* имајући у виду да нам долазе из света економије, са циљем да се образовање данас прилагођава економским захтевима и потребама савременог друштва, осврћући се на образовно-политички конструкт који је из економије пренет у образовање, као и важност да се компетенције не схватају уско, јер данас компетенције представљају један од циљева образовања и васпитања, где се *решавање проблема, као циљ образовно-васпитне делатности, не посматра само као вештина или скуп стратегија које ученици треба да усвоје, већ као интеграција знања, вештина и ставова који се код појединца временом развијају и манифестују у оквиру његовог понашања*.

Монографија нам даје одговоре на често постављено питање *у чему се успешни решаваоци проблема разликују од оних који нису успешни*, где се детаљно сагледавају структурни елементи компетенција за решавање проблема, а ауторка нам приближава ову компетенцију наглашавајући колико је њена природа сложена, а данас више него пре са правом можемо рећи да остваривање и развијање ове вишедимензионалне компетенције захтева промене и у школском контексту, а када је реч о могућностима школе за развијање компетенција за решавање проблема, где поред важности познавања ове компетенције и њене вишедимензионалне структуре важно је узети у обзири следеће:

Наставни програм је потребно усклађивати са компетенцијама за решавање проблема, где је прво неопходно размотрити како оријентација ка компетенцијама изазива концептуалне и структурне промене наставних програма. Поред наведеног од суштинског значаја је разумети како увођење компетенција за решавање проблема изазива неопходне промене унутар самих наставних програма. Анализирајући могућности развијања компетенција за решавање проблема кроз наставне програме у монографији се разматра ово питање кроз следеће приступе: настава за решавање проблема (*teaching for problem soving*), настава о решавању проблема(*teaching about problem solving*) и настава кроз решавање проблема или проблемска настава (*teaching through problem soving*).Када је реч о наставном програму, у овој стручној литератури можемо се упознати са могућностима наставног програма за развијање поменуте компетенције где је очекивано да се она дефинише као један од циљева образовања и васпитања, гдесу наставни садржаји и наставне активности од великог значаја за њено развијање, што се може видети кроз практичне примере појединих метода и техника. Од важности је, током развијања ове компетенције, ставити фокус и на уважавање потреба и интересовања ученика. Када је реч о компетенцијама за решавање проблема и њиховом развоју, али, не само о њима, него и о другим компетенцијама, јасно се увиђа да је неопходно стварати, осмишљавати, доносити програме који су флексибилни.

Уџбеник у глобалном смислу можемо посматрати као социо-културно конструисано наставно средство које садржи систематизована знања из неке области, а он је важан ресурс у развијању компетенција уопште, где савремени приступ образовању доноси и новине када је реч о интерактивним уџбеницима, па, сем тога што је уџбеник данас ресурс у остваривању различитих образовно-васпитних и васпитно-образовних циљева, неоспорно је да он јесте и треба да буде и ресурс везан за развијање свих компетенција као и компетенција за решавање проблема. Ауторка у монографији открива потенцијале уџбеника када је реч о његовим могућностима да усмерава и развија кључне компетенције код ученика стављајући фокус и на стратегије које треба примењивати при изради уџбеника (Пешић, 2005:230-233):

1. Излагање готових знања није довољно да покрене учење;
2. Прилагођавање начина проблематизације уџбеничком жанру;
3. Укључивање проблема у начин излагања;
4. Стварање когнитивних конфликата;
5. Приказивање процеса наставка знања;
6. Дијалог различитих гледишта;
7. Метакогнитивно вођење;
8. Укључивање питања и задатака;
9. Аутентична проблематизација насупрот псеудопроблематизацији;
10. Научни, а не квази научни језик.

Наставник као професионалац који имплементира у наставу наставни програм који је јединствен и универзалан на нивоу школског система је изузетно важан чинилац развијања и кључних компетенција, односно компетенције за решавање проблема. С обзиром на то да се наставни програми дефинишу системски, они су јединствени и служе као основа за обликовање искуства ученика у наставном процесу, међутим,

иако су наставни програми јединствени и универзални на нивоу школског система, начин на који се они имплементирају у наставу може значајно варирати. Наставници су ти који диверзификују наставне програме у односу на окружење, садржај, избор облика рада, метода, техника, а ту је и искуство наставника, персонализовани начини рада као и друго, што нас води ка томе да наставници имају одређену аутономију и флексибилност у свом професионалном раду. Поред наведеног наводе се и изазови са којима се сусрећу у пракси, на радном месту, у друштву, а ту су и ставови које заузимају према променама и др. што треба додатно узети у обзир када се гледа перспектива развоја ове компетенције. Суштинске промене се дешавају онда када наставници увиде смисао промена на које се ставља акценат или су у фокусу. Концепт *наставе који подржава развијање компетенција за решавање проблема захтева од наставника спремност за темељне и значајне промене у наставној пракси, па је тако улога наставника да проблематизовањем наставног садржаја обликује стимулативно окружење у коме ученици кроз решавање проблема активно учествују у изградњи сопственог знања*.

Ауторка се у монографији ослања и на наставничке компетенције које су важне за наставни процес и развијање компетенција код ученика, а поред анализе наставничких компетенција, издваја се трокомпонентни модел наставничких компетенција (*Chapmam, 20215:32*),где се види колико је развијеност наставничких компетенција значајан фактор за развијање компетенција и за решавање проблема код ученика.

Трокомпонентни модел наставничких компетенција (*Chapmam, 20215:32*)

Глобално посматрајући наставници својим начином рада, избором садржаја, постављањем захтева пред ученике, атмосфером коју креирају на часусстварају услове који су у мањој или већој мери такви да омогућавају развијање и компетенције за решавање проблема. Ауторка нас подсећа да *постизање овог циља не зависи само од знања из предметних области, већ и од дидактичких и педагошких знања и вештина као и од заједничких уверења о важности развоја ученичких компетенција за решавање проблема, а овде наставници треба да буду подржани кроз стручна усавршавања, али и остваривање простора за аутономију у избору и креирању путева и начина остваривања овог и других циљева*.Посматрањем и анализирањем наставника као важног чиниоца развијања поменуте компетенције јасно се види улога наставника у развијању поменуте компетенције код ученика, где адекватно педагошко вођење кроз процес решавања проблема отвара врата за развијање и поставља добре темеље за усавршавање ове компетенције.

Педагошка перспектива за развијање компетенција за решавање проблема је више него видљива у монографији, јер се јасно назире пут у ком смеру треба кренути како би обезбедили развијање компетенција за решавање проблема, али и свих других компетенција. Један од предуслова, који је већ поменут, за креирање оптималног школског окружења за развој поменуте компетенције је добро познавање сложене структуре саме компетенције која је вишедимензионална, као и да се компетенција може испољавати у различитим аспектима, јер кључне компетенције за решавање проблема су садржајно обједињена специфична знања, процедурална знања и кондиционална(условна) знања, а поред наведеног, поседовање компетенције за решавање проблема садржи у себи и познавање општих стратегија за решавање проблема, поступке који воде ка откривању решења (хеуристика) и саморегулацију. Како би се поменута компетенција развијала у образовно-васпитном процесу, а касније у пракси, ученици треба да поседују одређена знања о проблему како би га успешно решавали, што значи да познају област у којој се проблем појавио. Зато је важно код ученика процедурална знања надограђивати садржајно, јер она омогућавају ученицима да разумеју и примене одређене поступке и алгоритме за решавање одређеног проблема. У процесу решавања проблема кондиционална знања омогућавају да се приступи у решавању проблема прилагођавају датим захтевима који воде решењу. Ауторка наглашава да је, поред специфичних компетенција за решавање проблема у одређеним областима, важно да ученици развију широк спектар вештина истраживања и стратегија које им омогућавају да ове компетенције примене у различитим ситуацијама и областима.

Теоријска разматрања указују да развој компетенција за решавање проблема је нужно на нивоу школског система, како би се изградила брига о њиховом развоју и обезбедио свеобухватни систем подршке, где је потребно обезбедити интегративни приступ различитих облика рада у образовно-васпитним и васпитно-образовним активностима.

Наташа Николић у свом закључку даје више него детаљну педагошку перспективу компетенције за решавање проблема указујући на то *да генерално превладавају ставови да решавање проблема представља значајан васпитно-образовни циљ, и да је потребно омогућити ученицима да у школи развијају компетенције за решавање проблема, које ће им омогућити да се у будућности успешно носе са различитим и непознатим проблемским ситуацијама.* Ауторка наводи *да је могуће уложити додатни напор у проналажење начина на које се тај циљ може остварити у школској пракси. Образовне политике треба да оду даље од пуког препознавања компетенција за решавање проблема и декларативног констатовања да је значајно радити на остваривању ових компетенција.*

Извесно је, као што ауторка тврди, да када је реч о развијању компетенције за решавање проблема:

- *Пажњу треба усмерити на проучавања градивних компоненти компетенција и на комплексне везе међу њима.*
- *Треба указивати на то да су компетенције више од вештина и да је за њихов успешан развој потребно равномерно утицати на усвајање знања, развој вештина, али формирање одговарајућих ставова код ученика.*
- *Важно је развијати заједничко разумевање тога шта су компетенције за решавање проблема и зашто је важно деловати на њихов развој.*
- *Потребно је истицати педагошку перспективу проучавања компетенција за решавање проблема, јер се показало да узрок недовољног интегрисања компетенције за решавање проблема у праксу може бити занемаривање педагошке перспективе.*
- *Педагогија би требало да развије педагошко разумевање компетенција за решавање проблема као један од циљева васпитно-образовне делатности и да објасни како се тај циљ остварује у школској пракси.*
- *Осим психолошких проучавања конструкта компетенција за решавање проблема, неопходно је развити педагошко разумевање овог појма који ће уважавати и психолошку димензију, јер није реч о две супротстављене перспективе, већ о потреби да се оне, као комплементарне, обједине.*
- *Компетенције за решавање проблема нису циљ који се остварује кроз издвојени сегмент рада, већ се интегришу у целокупну школску праксу и сходно томе потребно је обезбедити системску бригу о њиховом развоју.*

Педагошка перспектива компетенције за решавање проблема је расветлила значајну улогу наставних програма, уџбеника, и наставника у развоју компетенција за решавање проблема, где је Наташа Николић овом монографијом отворила простор за додатна теоријска и емпиријска проучавања, а види се да у блиској и даљој будућности пажњу треба усмерити ка проучавању осталих чинилаца који учествују у развоју ученичких компетенција, како би се оне развијале у образовно-васпитном и васпитно-образовном процесу код садашњих и будућих генерација.

Ирена Мучибабић,
педагог

ЧЛАНСТВО

За једнократну уплату, годишња чланарина износи 2.500,00 динара за запослене, а 500,00 динара за пензионере и студенте. Подсећамо да је други начин уплате чланарине за запослене плаћање у месечним ратама, при чему је годишња чланарина 3.000,00 динара, а плаћање се одвија месечним одбијањем од зараде (250,00 динара на месечном нивоу).

Више о чланству / обнови чланства.

НАСТАВА И ВАСПИТАЊЕ

Цена годишње претплате износи 5.000,00 динара за установе, 2.500,00 динара за појединце и 2.000,00 динара за чланове Педагошког друштва Србије и 1.000,00 динара за појединачни број часописа.

Више о часопису и претплати на часопис.

ПЕДАГОШКЕ НОВИНЕ

Лист Педагошког друштва Србије - www.pedagog.rs

Број 20. - децембар 2024. ISSN 2955-9081

ПРВИХ 100 ГОДИНА

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

ИЗДАВАЧ:

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

ГЛАВНИ УРЕДНИК: ЈЕЛА СТАНОЈЕВИЋ

РЕДАКЦИЈА: МАЈА ВРАЧАР, БИЉАНА ДРОБЊАК, ТИЈАНА ЂОКИЋ, САЊА ЈУГОВИЋ, ИРЕНА МУЧИБАБИЋ, ДУШИЦА ЧОЛАКОВИЋ, НАТАША ВЕСЕЛИНОВИЋ И СИНИША МИЛАК

САРАДНИЦИ: МАРИЈА МИЛИНКОВИЋ, ДАНИЈЕЛА ЖИВАНОВИЋ, МИЛЕНА ВУЧИНИЋ, ВОЛОНТЕР ПДС-А

ЛЕКТОР: МИЛЕНА РАЛЕВИЋ

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК И ДИЗАЈН: АЛЕКСА ЕРЕМИЈА

ЕЛЕКТРОНСКО ИЗДАЊЕ; АДРЕСА ИЗДАВАЧА РЕДАКЦИЈЕ: ТЕРАЗИЈЕ 26, 11000 БЕОГРАД

CIP – КАТАЛОГИЗАЦИЈА У ПУБЛИКАЦИЈИ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ, БЕОГРАД

ПЕДАГОШКЕ НОВИНЕ: ЛИСТ ПЕДАГОШКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ / ГЛАВНИ УРЕДНИК ЈЕЛА СТАНОЈЕВИЋ. – ПРВИ БРОЈ ИЗАШАО 2013. (ЈУН)- IISSN 2955-9081 = ПЕДАГОШКЕ НОВИНЕ COBISS.SR-ID 98978828